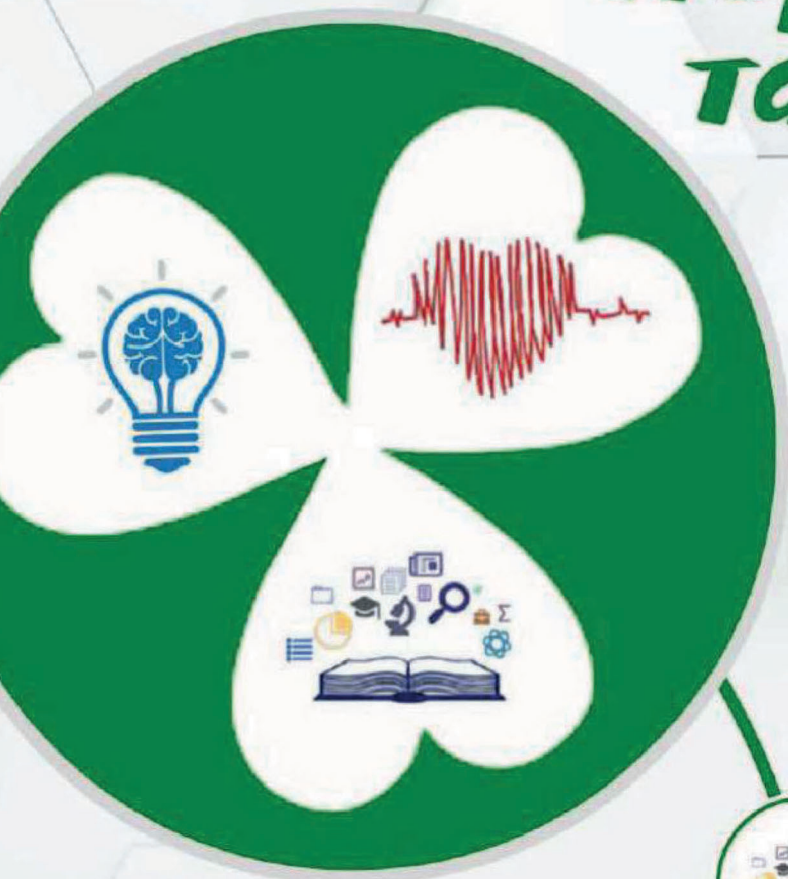

Наукові перспективи
Видавнича група

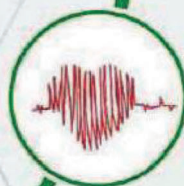
Перспективи та інновації науки

СЕРІЯ "ПЕДАГОГІКА"

СЕРІЯ "ПСИХОЛОГІЯ"

СЕРІЯ "МЕДИЦИНА"

№5(51)2025

Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського

Видавнича група «Наукові перспективи»

Луганський державний медичний університет

Громадська наукова організація «Система здорового довголіття в мегаполісі»

Християнська академія педагогічних наук України

Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з духовно-морального виховання

за сприяння КНП "Клінічна лікарня №15 Подільського району м.Києва", Центру дієтології Наталії Калиновської

«Перспективи та інновації науки»

(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)

Випуск № 5(51) 2025

Київ – 2025

ЗМІСТ

СЕРІЯ «Педагогіка»

Ahibalova T.M., Shevchenko V.M., Mazhula T.V. <i>NEXT-GEN LANGUAGE LEARNING: TRANSFORMING FOREIGN LANGUAGE EDUCATION THROUGH REDEFINING THE BOUNDARIES OF AI</i>	32
Chornous V.P. <i>LATIN LANGUAGE IN THE SYSTEM OF PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE MEDICAL WORKERS</i>	46
Dementieva T.I. <i>LEARNING AND SPEECH SITUATIONS AS A TOOL FOR ACTIVATING FOREIGN LANGUAGE SPEAKING ACTIVITIES</i>	55
Duka T.M. <i>LITERARY WORKS AS A MEANS OF FORMING EMOTIONAL AND VALUE-BASED ATTITUDES TOWARDS THE NATURAL ENVIRONMENT IN PRESCHOOLERS</i>	68
Kornytska Yu. <i>EMOTIONAL SCAFFOLDING IN ESP TEACHING DURING WARTIME</i>	80
Kyrychenko T.O., Ridel T.M. <i>A COMPARATIVE STUDY OF MOTIVATION AND ATTITUDES TOWARDS LEARNING AMONG STUDENTS STUDYING ENGLISH AS AN ELECTIVE AND AS A COMPULSORY SUBJECT</i>	88
Masliuk A.D., Chubinska N.B. <i>CIVIC COMPETENCE: CONTENT AND STRUCTURAL COMPOSITION</i>	99
Morhunova N.S. <i>FEATURES OF THE PROCESS OF FORMING UKRAINIAN-LANGUAGE PROFESSIONALLY ORIENTED COMMUNICATIVE COMPETENCE OF CHINESE STUDENTS IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS</i>	109
Moseichuk Yu.Yu., Konokh A.P., Shukatka O.V. <i>DEVELOPMENT OF COMMUNICATIVE COMPETENCE OF FUTURE SPECIALISTS IN THE FIELD OF PHYSICAL CULTURE IN HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS</i>	121

- Мельниченко О.А., Старусева В.В., Макарова В.І., Яворовська О.О.** 2949
ПРОПАГАНДА ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ ЯК ПРЕДМЕТ ДОСЛІДЖЕНЬ УКРАЇНСЬКИХ НАУКОВЦІВ
- Медведєв Т.М., Галан Н.В.** 2959
АНАЛІЗ УСКЛАДНЕНЬ ЧЕРЕПНО-МОЗКОВИХ ТРАВМ, ЩО ВИНИКЛИ В НАСЛІДОК БОЙОВИХ ДІЙ ТА ПІДХОДИ ДО ЇХ ЛІКУВАННЯ
- Миронюк Т.М.** 2970
ОСОБЛИВОСТІ ЗБЕРЕЖЕННЯ ПСИХОЕМОЦІЙНОГО ЗДОРОВ'Я ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В УМОВАХ ОСВІТНІХ ВИКЛИКІВ
- Нагуляк Г.І.** 2979
ЕПІГЕНЕТИЧНЕ РЕГУЛЮВАННЯ В ПАТОГЕНЕЗІ ДЕРМАТОЛОГІЧНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ: ПЕРСПЕКТИВИ ПЕРСОНАЛІЗОВАНОЇ ТЕРАПІЇ
- Нефьодова О.О., Абдул-Огли Л.В., Земляний О.А., Стрижак О.В., Євсєєвичева В.Т.** 2995
ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ВИЗНАЧЕННЯ ВПЛИВУ СУКЦИНАТІВ МІДІ ТА ЦИНКУ НА КАРДІОТОКСИЧНІСТЬ ВАЖКИХ МЕТАЛІВ В ЕМБРІОГЕНЕЗІ ЩУРА
- Олійник І.І., Завіднюк Ю.В.** 3006
РЕАБІЛІТАЦІЯ ПРИ АМПУТАЦІЯХ НИЖНІХ КІНЦІВОК
- Олійніченко О.Г., Павлюк М.А.** 3017
ВИКОРИСТАННЯ 18F-ФДГ ПЕТ/КТ ДЛЯ ОЦІНКИ МЕТАБОЛІЧНОЇ АКТИВНОСТІ МОЗКУ У ДІТЕЙ З ФАРМАКОРЕЗИСТЕНТНОЮ ЕПІЛЕПСІЄЮ: ДІАГНОСТИЧНІ ТА ПРОГНОСТИЧНІ МОЖЛИВОСТІ
- Охмак А.В., Марущак М.І.** 3031
ВПЛИВ КОМОРИДНОСТІ НА ЯКІСТЬ ЖИТТЯ ХВОРИХ НА НЕГОСПІТАЛЬНУ ПНЕВМОНІЮ, СПРИЧИНЕНУ SARS-COV-2, ТА ОБЛІТЕРУВАЛЬНИЙ АТЕРОСКЛЕРОЗ СУДИН НИЖНІХ КІНЦІВОК
- Панов В.В., Дука Ю.М.** 3048
ПАТОГЕНЕТИЧНО ОБГРУНТОВАНІ НАПРЯМКИ ВТОРИННОЇ ПРОФІЛАКТИКИ РАННІХ РЕПРОДУКТИВНИХ ВТРАТ У ЖІНОК ІЗ НЕВИНОШУВАННЯМ ВАГІТНОСТІ ТА НОСІЙСТВОМ ПОЛІМОРФІЗМУ ГЕНА PAI-1 (675 5G/4G)
- Парцей Х.Ю., Хлібкевич А.В., Павлущинська У.В., Токарник Г.В., Чубій І.З.** 3067
БІОХІМІЧНА РОЛЬ ТА МЕДИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ ВІТАМІНУ D
- Пилипенко Д.Г., Талалаєв К.О., Бабієнко В.В., Шанигін А.В.** 3084
УДОСКОНАЛЕНІ ІНДИВІДУАЛЬНІ РАЦІОНИ ХАРЧУВАННЯ В РЕАБІЛІТАЦІЇ ВЕТЕРАНІВ: ВПРОВАДЖЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

УДК 354.53.02:613(477)

[https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-5\(51\)-2949-2958](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-5(51)-2949-2958)

Мельниченко Олександр Анатолійович доктор наук з державного управління, професор; професор кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я; Харківський національний медичний університет; м. Харків, тел.: (050) 162-73-50; <https://orcid.org/0000-0001-5021-9025>

Старусева Вікторія Вадимівна кандидат медичних наук, доцент; доцент кафедри гігієни та екології; Харківський національний медичний університет; м. Харків, тел.: (068) 746-48-34; <https://orcid.org/0000-0002-3438-5709>

Макарова Вікторія Іванівна асистент кафедри епідеміології; Харківський національний медичний університет; м. Харків, тел.: (067) 756-16-14; <https://orcid.org/0000-0003-4104-0052>

Яворовська Ольга Олександрівна завідувачка відділення функціональної діагностики; КНП Харківської обласної ради «Обласна клінічна лікарня»; м. Харків, тел.: (095) 164-50-51; <https://orcid.org/0009-0007-5771-6033>

ПРОПАГАНДА ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ ЯК ПРЕДМЕТ ДОСЛІДЖЕНЬ УКРАЇНСЬКИХ НАУКОВЦІВ

Анотація. Люди прагнуть бути щасливими, але для цього необхідно мати достатній не лише рівень доходів і вміти раціонально ними розпоряджатися, а й стан здоров'я, що є відображенням його спадковості (вроджених захворювань), належного реагування на потенційні/реальні хвороби та дотримання принципів здорового способу життя. Суспільний запит на подальше поширення та масштабування здорового способу життя стане більш реальним за умови подальшої активізації його пропаганди (зокрема як засобу реалізації відповідної публічної політики). Зважаючи на його позитивну суспільну значущість, здоровий спосіб життя став предметом досліджень українських науковців, які представляють різні спеціальності: А1 «Освітні науки», А7 «Фізична культура і спорт», С4 «Психологія», С5 «Соціологія», D3 «Менеджмент», D4 «Публічне управління та адміністрування», І4 «Медична психологія», І9 «Громадське здоров'я». Здобутками українських науковців є: конкретизовано сутність поняття «здоровий спосіб життя»; розроблено загальні підходи до структури та змісту готовності до саморозвитку здорового способу життя; узагальнено принципи й методи (засоби) пропаганди здорового способу життя; конкретизовано методи публічного впливу на життя населення задля забезпечення належних параметрів його здоров'я (адміністративні, економічні, інформаційні, політико-

правові, нормативно-правові, організаційні); узагальнено методики оцінювання умов для ведення здорового способу життя; вивчено думки респондентів про міру сприятливості умов для ведення здорового способу життя різних категорій; охарактеризовано особливості ведення здорового способу життя в умовах пандемії COVID-19 та правового режиму воєнного стану; обґрунтовано переваги ведення здорового способу життя; виявлено проблеми, що ускладнюють доступ населення до ресурсів і знижують умотивованість до ведення здорового способу життя; виокремлено для подальшої адаптації до умов України передовий світовий досвід щодо пропаганди здорового способу життя; досліджено способи й прийоми популяризації здорового способу життя; з'ясовано специфіку реалізації програм, концепцій, стратегій, технологій тощо, спрямованих на поширення та масштабування здорового способу життя.

Ключові слова: здоровий спосіб життя; наукові дослідження; пропаганда; публічна політика щодо пропаганди здорового способу життя.

Melnychenko Oleksandr Anatoliyovych Doctor of Sciences in Public Administration, Full Professor; Full Professor of Public Health and Healthcare Management Department; Kharkiv National Medical University; Kharkiv, tel.: (050) 162-73-50; <https://orcid.org/0000-0001-5021-9025>

Staruseva Viktoriya Vadymivna Candidate of Sciences in Medical, Associate Professor; Associate Professor of Department of Hygiene and Ecology; Kharkiv National Medical University; Kharkiv, tel.: (068) 746-48-34; <https://orcid.org/0000-0002-3438-5709>

Makarona Viktoriya Ivanivna Assistant of Epidemiology Department; Kharkiv National Medical University; Kharkiv, tel.: (067) 756-16-14; <https://orcid.org/0000-0003-4104-0052>

Yavorovska Olha Oleksandrivna Head of the functional diagnostics department; Municipal non-profit enterprise of the Kharkiv Regional Council «Regional Clinical Hospital»; Kharkiv, tel.: (095) 164-50-51; <https://orcid.org/0009-0007-5771-6033>

PROMOTING A HEALTHY LIFESTYLE AS A SUBJECT OF RESEARCH BY UKRAINIAN SCIENTISTS

Abstract. People want to be happy, but to do so, they need to have not only sufficient income and the ability to manage it rationally, but also a state of health that reflects their heredity (congenital diseases), proper response to potential/real diseases and adherence to the principles of a healthy lifestyle. The public demand

for further spreading and scaling up of a healthy lifestyle will become more realistic if its promotion is further intensified (in particular, as a means of implementing relevant public policy). Given its positive social significance, healthy lifestyles have become the subject of research by Ukrainian scientists representing various specialties: A1 «Educational Sciences», A7 «Physical Culture and Sports», C4 «Psychology», C5 «Sociology», D3 «Management», D4 «Public Management and Administration», I4 «Medical Psychology», I9 «Public Health». The achievements of Ukrainian scientists are: the essence of the concept of «healthy lifestyle» is specified; general approaches to the structure and content of readiness for self-development of a healthy lifestyle are developed; principles and methods (means) of promoting a healthy lifestyle are generalized; methods of public influence on the life of the population to ensure proper parameters of its health (administrative, economic, informational, political, legal, regulatory, organizational) are specified; methods of assessing the conditions for leading a healthy lifestyle are generalized); the article characterizes the peculiarities of healthy lifestyle in the context of the COVID-19 pandemic and the legal regime of martial law; substantiates the benefits of healthy lifestyle; identifies the problems that complicate the population's access to resources and reduce the motivation to lead a healthy lifestyle; identifies the best international practices in promoting healthy lifestyle for further adaptation to the conditions of Ukraine; and studies the ways and methods of promoting healthy lifestyle; the specifics of implementing programs, concepts, strategies, technologies, etc. aimed at promoting and scaling up a healthy lifestyle are clarified.

Keywords: healthy lifestyle; scientific research; propaganda; public policy on healthy lifestyle promotion.

Постановка проблеми. Люди прагнуть бути щасливими (цей феномен є суто індивідуальним за формами прояву, хоча і має спільний «фундамент»: достатня міра задоволення наявних матеріальних і моральних потреб, що обумовлюються фактичним рівнем та якістю їхнього життя), але для цього необхідно мати достатній не лише рівень доходів і вміти раціонально ними розпоряджатися, а й стан здоров'я – «аргументовані судження про параметри фізичних, психічних і соціальних аспектів стану живого організму, що значною мірою обумовлюють його можливості та місце в ієрархії серед собі подібних» [1]. Наявний стан здоров'я окремого індивіда є відображенням його спадковості (вроджених захворювань), належного реагування на потенційні/реальні хвороби (у т.ч. своєчасне проведення профілактичних заходів, діагностики, лікування, реабілітація) та дотримання принципів здорового способу життя. Означене «створює таке соціальне мікросередовище, в умовах якого виникають реальні передумови для високої творчої самовіддачі, працездатності, трудової, навчальної та громадської активності, психологічного комфорту, найбільш повно розкривається психофізіологічний потенціал,

актуалізується процес самовдосконалення» [14]. Зважаючи на його позитивну суспільну значущість, зростає важливість поширення та масштабування здорового способу життя. Тому слід створювати сприятливіші умови для цього й вдосконалювати публічну політику щодо пропаганди здорового способу життя. Усе це, зрештою, і обумовлює актуальність даного дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти публічного реагування на виклики сьогодення щодо пропаганди здорового способу життя відображені в наукових публікаціях і дисертаційних роботах за даною проблематикою, а саме: Бакіко І. – «обґрунтовано концепцію формування цінностей здорового способу життя в процесі фізичного виховання у дітей шкільного віку» [3]; Дмитрієва О., Фомовська О. – дослідженню особливостей реалізації державних програм залучення батьків до формування здорового способу життя учнів американських шкіл» [7]; Кіров В. – «доведено, що для реалізації державної політики щодо формування здорового способу життя потрібно активізувати діяльність молодіжних організацій та рухів як посередників у взаємодії влади, молодих громадян і суспільства в цілому» [8]; Корольова М. – «виокремлено базові нормативно-правові документи, які спрямовано на реалізацію державної політики щодо формування здорового способу життя» [9]; Лотоцька Л. – «теоретично обґрунтовано педагогічну модель, структуровану для відображення взаємозв'язку фундаментальних принципів, процесів, результатів і перспектив у формуванні здорового способу життя студентської молоді медичних закладів вищої освіти» [4]; Осик С. – «узагальнено науково-теоретичні основи та обґрунтовано базові теоретичні положення щодо реалізації публічної політики у сфері формування культури здоров'я населення й на цій основі розроблено практичні рекомендації щодо удосконалення публічної політики у досліджуваній сфері» [5]; Поліщук Л. – «запропоновано розробити й реалізувати комплексну державну програму і перспективи розвитку формування здорового способу життя» [10]; Сисюк В. – «обґрунтовано теоретико-методологічні засади виховання сучасної молоді на основі цінностей здорового способу життя та врахування їх як базових принципів державного регулювання розвитку сфери масового спорту серед молоді» [11]; Хожило І. – «ґрунтовно проаналізовано структуру програмного забезпечення виконання міжнародних зобов'язань Української держави щодо формування та реалізації здорового способу життя в молодіжному середовищі у розрізі правових, організаційних, фінансових і соціальних механізмів державного управління» [12]; Шиян О. – «досліджено особливості державної освітньої політики з питань забезпечення здорового способу життя молоді на етапі становлення міжгалузевої взаємодії» [13]; Шкурапет Н. – «виявлено потенціал мережевої взаємодії соціальних інститутів сім'ї, освіти і охорони здоров'я у формуванні здорового способу життя сучасних українських підлітків та обґрунтуванні її оптимальної моделі» [6]. Віддаючи належне

напрацюванням провідних науковців, слід більше уваги зосередити на подальшому вдосконаленні методологічного забезпечення публічного реагування на виклики сьогодення щодо пропаганди здорового способу життя.

Постановка завдання. Метою статті є вдосконалення методологічного забезпечення пропаганди здорового способу життя за рахунок узагальнення зміст дисертацій і фахових публікацій за даною проблематикою.

Матеріали та методи дослідження. Дослідження здійснювалося з використанням таких наукових методів: *абстрактно-логічний* – для теоретичних узагальнень і формування висновків; *порівняльного аналізу* – для дослідження напрацювань провідних вітчизняних науковців, присвячених особливостям пропаганди здорового способу життя.

Виклад основного матеріалу. Передусім слід зазначити, що проведені узагальнення результатів дисертаційних досліджень [3–6] й змістовного наповнення фахових публікацій провідних науковців [7–13] і результати власних досліджень [1] дозволяють стверджувати, що українські науковці зосередили свою увагу на такому:

– з'ясуванню сутності поняття «здоровий спосіб життя» (Балан О., Гутарева Н., Макаренко А., Мусхаріна Ю., Танасійчук Ю.);

– розробці загального підходу до структури та змісту готовності до саморозвитку здорового способу життя (Безверхня Г., Биков І., Білецька В., Бойко Г., Бойчук Ю., Бокшиц О., Буренко М., Вакуленко В., Гончаренко О., Даниленко А., Довгаль Р., Жданова О., Жилка Н., Каменська І., Камінська В., Кий О., Козак М., Козлова Т., Куриця Д., Левицький О., Лаврова Л., Лозинський В., Москалець М., Приймак А., Прокопенко М., Романова Н., Савченко В., Сергатий М., Спіріна Т., Трач О., Федорчук І., Філатова І., Харчук Т., Цибульська В., Шавель Х., Шулигіна Р., Щербінська О., Яременко О.);

– узагальненню принципів (Белкова Т., Гамма Т., Гірліна Н., Гуцман С., Даниленко А., Данилко В., Дзюба Н., Кравченко І., Кравченко Т., Лаврова Л., Левицький О., Литвиненко О., Максимченко В., Ніколенко О., Ногас А., Подоляка П., Савченко В., Спіріна Т., Трач О.) та методів (засобів) пропаганди здорового способу життя (Бориславський А., Максимченко В., Невмержицька О., Тарасенко Н.);

– конкретизації методів публічного впливу на життя населення задля забезпечення належних параметрів його здоров'я: адміністративні (Поліщук Л., Соколов А., Чепурко Г.); економічні (Поліщук Л.); інформаційні (Поліщук Л.); політико-правові (Кіров В.); нормативно-правові (Кіров В., Корольова М., Хожило І., Шиян О.); організаційні (Шиян О.);

– узагальненню методик оцінювання умов для ведення здорового способу життя (Балалаєва О.);

– вивченню думки респондентів про міру сприятливості умов для ведення здорового способу життя різних категорій: школярів (Бакіко І., Білоусова Н., Бобро А., Гірліна Н., Заплішний І., Корольчук Б., Лаврова Л.,

Савченко В., Самойленко О.В., Черкашин Р., Яковів В.), здобувачів вищої освіти (Антонова В., Безверхня Г., Белкова Т., Білецька В., Бокшиц О., Гогіна Т., Гречин І., Грибан Г., Григоренко Г., Григоренко Д., Грищенко С., Данилко В., Дворник М., Дорошкевич Н., Еберле Л., Іванченко Л., Іванченко С., Кабацька О., Каменська І., Кий О., Козак М., Кондратенко В., Костіна В., Кравченко І., Кравченко Т., Куриця Д., Литвиненко О., Лотоцька Л., Малахова Ж., Мороховець Г., Нестеренко Н., Нога І., Погоріляк Р., Поліщук Л., Пушко О., Радаєва І., Свергун А., Сергатий М., Симочко Н., Сингаївський А., Смух О.Т., Терещенко О., Тимошенко В., Устянська О., Фегер О., Федорчук І., Чегіль А., Чухловіна В., Цибульська В., Шевченко О., Шип Д., Шуба В., Шуба Л., Якушевський В.), молоді (Балалаєва О., Балан О., Дмитренко С., Єременко Н., Ліневич К., Лісчишин Г., Обладанюк В., Сорокіна Н., Харченко Н., Хуртенко О., Щербакова Г.), співробітників закладів сфери охорони здоров'я (Білак-Лук'янчук В., Миронюк І.);

– характеристиці особливостей ведення здорового способу життя в умовах пандемії COVID-19 (Белкова Т., Гудовсек О., Малахова Ж., Козак М., Куриця Д., Салата Г., Федорчук І., Якушевський В.), правового режиму воєнного стану (Антонова В., Буренко М., Дворник М., Дорошкевич Н., Ліневич К., Обладанюк В., Товкун Л., Харчук Т., Шавель Х.);

– обґрунтуванню переваг ведення здорового способу життя (Лаврова Л., Москалець М., Савченко В.);

– виявленню проблем, що ускладнюють доступ населення до ресурсів і знижують умотивованість до ведення здорового способу життя (Гірліна Н., Кравченко І., Крупник З., Лаврова Л., Литвиненко О., Ліневич К.А., Обладанюк В., Савченко В.);

– виокремленню для подальшої адаптації до умов України передового світового досвіду щодо пропаганди здорового способу життя (Дмитрієва О., Жданова О., Жилка Н., Куриляк В., Лаврова Л., Москалець М., Педорич А., Поліщук Л., Савченко В., Салата Г., Товкун Л., Фомовська О., Цибанюк О., Щербінська О.);

– дослідженню способів і прийомів популяризації здорового способу життя: поширення інформації як теоретичного, так і фактологічного характеру щодо рухової активності, збалансованого харчування, особистої гігієни, психогігієни тощо; регулярність і систематичність повідомлень, що сприяє розумінню інформації про активний спосіб життя як поведінкової норми; формування позитивної мотивації щодо занять спортом, здорового харчування через наведення особистих прикладів, демонстрацію успіху, досягнення результатів, задоволення амбіцій (Балалаєва О.); всебічне використання засобів фізичного виховання (Антонова В., Белкова Т., Білоусова Н., Бобро А., Бойко Г., Буренко М., Гамма Т., Гогіна Т., Гончаренко О., Грибан Г., Грищенко С., Гудовсек О., Гуцман С., Дайнеко П., Дорошкевич Н., Заплішний І., Козлова Т., Костіна В., Максимченко В., Малахова Ж., Ніколенко О., Ногас А.,

Подольяка П., Приймак А., Ребрина А., Самойленко О., Сисюк В., Харчук Т., Шавель Х., Якушевський В.); використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій (Мекед Д., Мекед О., Рябченко С., Товкун Л.); залучення ЗМІ (зокрема, спортивні програми телеканалів та інтернет-медіа) (Балалаєва О.); інформування та рекламування змінюються послідовно від етапу профілактики до механізму втілення здорового способу життя та підтримки запроваджених моделей (Дзюба Н.); проведення заходів з інформаційної гігієни (Педорич А.); збалансований розвиток вітчизняної сфери охорони здоров'я (Романов А.); виховання потреби у фізичному вдосконаленні та здоровому способі життя; формування стійкої мотивації до набуття знань у сфері збереження і зміцнення здоров'я, позитивного ставлення до свого здоров'я; оволодіння способами фізичного самовдосконалення, навичками самоконтролю; залучення студентів до активної фізкультурно-оздоровчої діяльності із засвоєнням цінностей фізичної культури і набуттям досвіду її використання з метою всебічного розвитку; знати і застосовувати правила особистої гігієни, вміння піклуватися про власне здоров'я; знати фактори позитивного впливу здорового способу життя на загальний стан організму; уміти підбирати індивідуальні засоби і методи для розвитку власних фізичних, психічних та особистих якостей (Данилко В., Кравченко Т.); формування культури здорового способу життя (Іванченко Л., Іванченко С., Терещенко О., Шевченко О.);

– реалізації: Глобального плану дій по боротьбі з алкоголем на 2022–2030 рр. (ВООЗ); Національної стратегії з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація» (Корольова М.); Національної доктрини розвитку фізичної культури і спорту (Кравченко І.); моделі формування здорового способу життя (Соболев А., Чепурко Г.); педагогічних технологій формування мотиваційно-ціннісного ставлення до здоров'я (Іванченко Л., Іванченко С., Терещенко О., Шевченко О.); ідеології здоров'я, коли кожний контролює і несе відповідальність за власне здоров'я (Ю. Бойчук); соціально-психологічної концепції (Зимівець Н.); технологій збереження здоров'я (Литвиненко О.); педагогічні технології здоров'я (Гусак П.); теорії саморегуляції у формуванні здорового способу життя (Чайка В.); теорії позитивного навчання у формуванні здорового способу життя (Гуменюк С.) тощо, як запоруки збільшення частки населення, які дотримуються принципів здорового способу життя.

Варто відзначити, що наявні лише поодинокі приклади безпосереднього використання пропаганди принципів здорового способу життя як засобу зовнішнього впливу: публічна політика (Антонова В., Дегтярьова І., Деміхов О., Дорошкевич Н., Лотоцька Л.); державна політика (Кіров В., Корольова М., Поліщук Л., Хожило І., Шиян О.); публічне управління (Парубчак І., Сіренко Р.), державне регулювання (Сисюк В.).

Висновки. Зважаючи на його позитивну суспільну значущість, здоровий спосіб життя став предметом досліджень українських науковців, які представляють різні спеціальності: А1 «Освітні науки», А7 «Фізична культура і спорт», С4 «Психологія», С5 «Соціологія», D3 «Менеджмент», D4 «Публічне управління та адміністрування», I4 «Медична психологія», I9 «Громадське здоров'я». Суспільний запит на подальше масштабування здорового способу життя стане більш реальним за умови подальшої активізації його пропаганди (зокрема як засобу реалізації відповідної публічної політики). Подальші наукові розвідки мають бути присвячені розробці теоретичних положень і практичних рекомендацій, спрямованих на вдосконалення механізмів реалізації державної політики щодо пропаганди здорового способу життя.

Література:

1. Антонова В., Дорошкевич Н. Формування здорового способу життя здобувачів освіти засобами фізичного виховання в умовах воєнного стану. *Освіта. Інноватика. Практика*. 2023. Т. 11. № 7. С. 15–21. DOI: 10.31110/2616-650X-vol11i7-002
2. Бакіко І.В. Теоретико-методичні засади формування цінностей здорового способу життя в процесі фізичного виховання у дітей шкільного віку: дис. ... д.фіз.вих.: 24.00.02. Київ, 2023. 569 с.
3. Дмитрієва О., Фомовська О. Особливості реалізації державних програм залучення батьків до формування здорового способу життя у школах США. *Порівняльно-педагогічні студії*. 2015. № 1. С. 21–26.
4. Кіров В. Політико-правові механізми формування здорового способу життя у молодіжному середовищі. *Актуальні проблеми державного управління*. 2012. Вип. 2. С. 60–63.
5. Корольова М.В. Нормативно-правова складова державної політики щодо формування здорового способу життя в Україні. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. (Серія 15: Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт))*. 2019. Вип. 12. С. 72–76. DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2019.12(120)19.14
6. Лотоцька Л.Б. Формування здорового способу життя у студентів медичних закладів вищої освіти: автореферат дис. ... к.пед.н.: 13.00.01. Дрогобич, 2023. 20 с.
7. Мельниченко О.А., Овчарова Ж.М., Лобойко К.М., Макарова В.І. Пропаганда турботи про власне здоров'я як засіб публічного реагування на виклики сьогодення. *Вісник післядипломної освіти. (Серія: Соціальні та поведінкові науки. Управління та адміністрування)*. 2024. Вип. 27. С. 143–158. [https://doi.org/10.58442/2522-9931-2024-27\(56\)-143-158](https://doi.org/10.58442/2522-9931-2024-27(56)-143-158)
8. Осик С.В. Публічна політика у сфері формування культури здоров'я населення в Україні: автореф. дис. ... PhD: 281. Київ, 2021. 19 с.
9. Поліщук Л. Державна політика у формуванні здорового способу життя з урахуванням міжнародного досвіду. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2019. № 3. С. 259–269. DOI: 10.24139/2312-5993/2019.03/259-269
10. Сисюк В.М. Державне регулювання процесів участі молоді в масовому спорті та роль суспільних інституцій у пропаганді здорового способу життя. *Держава та регіони. (Серія: Державне управління)*. 2018. № 3. С. 130–135.
11. Хожило І.І. Здоровий спосіб життя як сучасна домінанта державної молодіжної політики в Україні. *Аспекти публічного управління*. 2014. № 3–4. С. 75–80.

12. Шиян О. Становлення міжгалузевої взаємодії у державній освітній політиці України з питань забезпечення здорового способу життя молоді. *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України*. 2010. № 4. С. 226–231.

13. Шкурапет Н.І. Мережева взаємодія соціальних інститутів сім'ї, освіти та охорони здоров'я як фактор формування здорового способу життя сучасних підлітків: дис. ... к.соціол.н.: 22.00.04. Харків, 2021. 307 с.

References

1. Antonova V., Doroshkevich N. (2023). Formuvannya zdorovoho sposobu zhyttia zdobuvachiv osvity zasobamy fizychnoho vykhovannia v umovakh voiennoho stanu [Formation of a healthy lifestyle of student with the means of physical education under the conditions of marital state]. *Osvita. Innovatyka. Praktyka [Osvita, innovatika, praktika]*. Т. 11. № 7. С. 15–21. DOI: 10.31110/2616-650X-vol11i7-002 [In Ukrainian]

2. Bakiko I. (2023). Teoretyko-metodechni zasady formuvannia tsinnosti zdorovoho sposobu zhyttia v protsesi fizychnoho vykhovannia u ditei shkilnoho viku [Theoretical and Methodological Bases of Formation of Values of Healthy Lifestyle in the Process of Physical Education of School Age Children]: *Extended abstract of Doctor's thesis*. Kyiv. [In Ukrainian]

3. Dmitriieva O., Formovska O. (2015). Osoblyvosti realizatsii derzhavnykh proham zaluchennia batkiv do formuvannia zdorovoho sposobu zhyttia u shkolakh SSHA [Peculiarities of Implementation of State Programs for Involvement of Parents in Formation of a Healthy Lifestyle in US Schools]. *Porivnialno-pedahohichni studii [Comparative Pedagogical Studies]*. № 1. С. 21–26. [In Ukrainian]

4. Kirov V. (2012). Polityko-pravovi mekhanizmy formuvannia zdorovoho sposobu zhyttia u molodizhnomu seredovyzhzi [Political and legal mechanisms for the formation of a healthy lifestyle among young people]. *Aktualni problemy derzhavnoho upravlinnia [Aktual problems of public administration]*. Vyp. 2. С. 60–63. [In Ukrainian]

5. Korolova M. (2019). Normatyvno-pravova skladova derzhavnoi polityky zhzhodo formuvannia zdorovoho sposobu zhyttia v Ukraini [Legal and regulatory component of the state policy on formation of a healthy lifestyle in Ukraine]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universitetu imeni M.P. Drahomanova. (Serii 15: Naukovo-pedahohichni problem fizychnoi kultury (fizychna kultura i sport)) [Scientific Journal of Drahomanov Ukrainian State University. Series 15. Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports)]*. Vyp. 12. С. 72–76. DOI: 10.31392/NPU-nc.series15.2019.12(120)19.14 [In Ukrainian]

6. Lototska L. (2023). Formuvannya zdorovoho sposobu zhyttia u studentiv medychnykh zakladiv vyshzhoi osvity [Formation of a healthy lifestyle in medical students of higher education institutions]: *Extended abstract of Candidate's thesis*. Drohobych. [In Ukrainian]

7. Melnychenko O., Ovcharova Zh., Loboiko K., Makarova V. (2024). Propahanda turbot pro vlasne zdoronia yak zasib publicnoho reahuvannia na vyklyky sehodennia [Promoting care for personal health as a means of public response to today's challenges]. *Visnyk pisliadyplomnoi osvity. (Serii: Sotsialni ta povedinkovi nauky. Upravlinnia ta administruvannia) [Bulletin of postgraduate education. (Social and behavioral sciences series; Management and administration series)]*. Vyp. 27. С. 143–158. [https://doi.org/10.58442/2522-9931-2024-27\(56\)-143-158](https://doi.org/10.58442/2522-9931-2024-27(56)-143-158) [In Ukrainian]

8. Osyk S. (2021). Publichna polityka u sferi formuvannia kultury zdorovia naseleння v Ukraini [Public policy in the field of public health culture in Ukraine]: *Extended abstract of Candidate's thesis*. Kyiv. [In Ukrainian]

9. Polishuk Liu. (2019). Derzhavna polityka u formuvannia zdorovoho sposobu zhyttia z urakhuvanniam mizhnarodnoho dosvidu [State policy in the formation of healthy lifestyle considering international experience]. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnologii [Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies]*. № 3. С. 259–269. DOI: 10.24139/2312-5993/2019.03/259-269 [In Ukrainian]

10. Sysiuk V. (2018). Derzhavne rehuliuвання protsesiv uchasti molodi v masovomu sporti ta rol suspilnykh instytuttsii u propahandi zdorovoho sposobu zhyttia [State regulation of the processes of the participation of youth in mass sport and the role of social institutions in the popularization of the healthy way of life]. *Derzhava ta rehiony. (Seriya: Derzhavne upravlinnya) [State and regions. (Series: Public administration)]*. № 3. S. 130–135. [In Ukrainian]
11. Khozhylo I. (2014). Zdorovohyi sposib zhyttia yak suchasna dominanta derzhavnoi molodizhnoi polityky v Ukraini [Healthy lifestyle as a modern dominant of state youth policy in Ukraine]. *Aspekty publichnoho upravlinnia [Public administration aspects]*. № 3–4. S. 75–80. [In Ukrainian]
12. Shyian O. (2010). Stanovlennia mizhhaluzevoi vzaiemodii u derzhavnii osvittii politytsi Ukrainy z pytan zabezpechennia zdorovoho sposobu zhyttia molodi [Establishment of inter-sectoral cooperation in the state educational policy of Ukraine on ensuring a healthy lifestyle for young people]. *Visnyk Natsionalnoi akademii derzhavnoho upravlinnia pry Prezydentovi Ukrainy [Bulletin of the National academy for public administration under President of Ukraine]*. № 4. S. 226–231. [In Ukrainian]
13. Shkurapet N. (2021). Merezheva vsaiemodiia sotsialnykh instytutiv simi, osvity ta okhorony zdorovia yak factor formuvannia zdorovoho sposobu zhyttia suchasnykh pidlitkiv [Network interaction of social institutions of family, education and health care as a factor in the formation of a healthy lifestyle of modern adolescents]: *Extended abstract of Candidate's thesis*. Kharkiv. [In Ukrainian]

Журнал

«Перспективи та інновації науки»

(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)

Випуск № 5(51) 2025

Формат 60x90/8. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 8,2.

Видавець:

Громадська наукова організація «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління»
Свідоцтво серія ДК №4957 від 18.08.2015 р., Андріївський узвіз, буд.11, оф 68, м. Київ, 04070.